

ბა. როგორც სწავს, წელს დაშვრე წყობა რიქვე წინააღმდეგ ბეზარდ მგერა ექნება.

* გუშინ დღეში გავსტუმრდა, რომ იგანოვი, რომელსაც მხარდდებოდა 313,000 მანეთის მოპარეა ტფილისის ხაზინიდან, უყვე შეტყობა პოლიციის ქ. როგაშია. როგორც წინააღდეგ იყო მოხსენებული ჩვენს გზებში, იგანოვი ტფილისის ხაზინის ხაზინიდან გამოგზავნა ცარიტინი-დგან ასი ათასი მანეთი. როგორც აქაური გზებები გვაუწყებენ, იგანოვის უსოფენს 216,000 მანეთი. ტფილისის პროკურორს ჩაიკოვსის გულგზავნა დღეში თრობა რიგაში და სხვა ადგილებშიც და როცა იგი რიგის მივიდა და მატარებლიდან გადმოვიდა, რიგის პოლიციის ვაზალზე შეტყობა. იგანოვი ამ წამსს თურმე აღიარა თავისი დანაშაულობა. დანაშაულებს ამ მოკლეს ხანში ტფილისში ჩამოიყენენ.

* ბარის ოსები: ჩვენში ამ ეზმდ დღი წყობიბა სუფეს; აეკუცობა და ავანოვბა ძალიან შემცირდა. სოფელ ხუმელაგის მცხოვრებლებს ჩადრმინებ თუბანი მოუგრაგებია, ჩათა საძლიერა გადისხდენ და დღი გამართო კავიკის მარის უფროსის, ბანის სმეკლოვის, პატრისსაცემლად.

* კავიკი: ბარის ოსები ამ ბოლო ხანებში ძალიან უჩივიან ჩვენს ქალაქს. ამის მიზეზი ის არის, რომ ქალაქში ხარევი მოუმატა სოფლებიდან ჩამოტარებისა და ჩამოყენების საქონლებზე. დღემდის ქირანახლითა, შემოთა და სხვა-და-სხვა სანოვრე დატვირთული ურემზე ქალაქი ახდებიტო სოფლებიკის ერთს აბაზს, თიგისაზე—ერთს შაურს. ესლა-კი ქირანახლითა და სხვა-და-სხვა სანოვრის ურემზე ორი აბაზია დადებულა, თიგისაზე—ორი შაური. გასასყიდ მსხვილ ფეხს საქონლებზე ცნებსა და ძირახზე, თითო სულზე—ერთი მანეთი; წყრილ ფეხს საქონლებზე, თითო სულზე—ორი აბაზი. მართლად, ეს ძალიან სანადლეულია ოსებისათვის, რომლებსაც გასასყიდი ნაკლებდა აქეთ. ოსები აშობენ, ერთს

დღეს რომ ევლარ ევიკროთ, მგორ დღესაც იგივე ხარევი უნდა გარდახდებოდა (ბაზრობა კავიკი იციან სამშაბის, ხეთიშაბის და შაბის) ამასთან ჩვენი ხარევი ურბიან-კალინა რომ ევანგელიზმი, შინ თითქმის ევრაფერს მიეტირათო.

* სოფ. გივული (კავიკის მარა): ამ თიგის პირველს აქ ერთა ემწევილბა კაცის სრულიად უცებედ გასათხოვარი ქალი მოკლა დამპირთ. კვირაც-ხოვლობა დღეს სასოფლო მოედანზე გაჩაღებული თამაშობა ჰქონდათ ემწევილ ქალისა და ვაჟის. სათამაშოდ გამოვიდნენ ერთი ემწევილ ქალი და ერთი. ვაჟმა ჩვეულებრივად დამპირა ამოიღო გასასროლად, დამპირამ დაიგრილა, ტყუილ საბარლო ქალს საფეთქელი მიზეზად და მგორე მხარეზე წარბიან გამოვარდა. საბარლო ქალი იმ წამსვე ძარს დეკა და სული განუტევა.

* ბათუმი: ოსებისა, 11 მაისს, სულხიდიან ცეცხლის გემით მოპარბანდა საქართველოს ევზახოხის მისი უფსა-მლედლოვობა პოლიცია. ევზახოხის მიმდებნენ უფროსის ევისკობის გრიგოლი, ბათუმის სამდელოცება, პოლიციის უფროსი და მრავალი სხვანი. ევზახოხმა, მოვიდა თუ არა, მაშინვე ინიტა დათვლიერება რუსის და ბერძნების ეკლესიებისა და იმ ადგილისა, საცა უნდა ააშენონ სობორა, რომლისათვისაც შეგროვილია 180 ათასი მანეთი. ამის შემდეგ ინიტა ქალაქი და ბათუმის შესანაზნავი ადგილები და იმ დღესვე წაბრუნდა მატარებლით ნავანებსა და და იქდა—ოზურეთის.

* იქიდანვე: ავგო ორი თივე სრულდებ, რაც ბათუმში ხეირიანი და რი არა ყოფილა. ცა ყოველ დღე მოაღუბულია, ხნობადა სწეობს და უხეირო ამინდებია, ასე რომ დიდ და გვენატრება მზიანი დღე. ავგო მანის ნახევირი მიღის, მაგარამ ვერ იგვირავა მძედაეს ზღვაში ბანაობას; მაშინ აპრილშიც ბანაობდნენ. ავგოში ვერ არავის არ დაუწეია ხენა და თესვა, რადკანაც ცოვი ამინდები დგას. როგორც თითი ავგო-ლები აშობენ, ხენა და თესვა არა

ვის ავონდებ, რადკანაც ვერ ყველანი ცეცხლის ვარემეა სხედან და თბიბიანო.

ორიოდ სიტყვა
ჩვენსად ემების ხარულას
თამასზე მტკვარში.

მტკვარი ნაყო-სასიარული მდინარე.—საქ რა ვაქნებხარ მტკვარი გემების სასიარული.— ინიტის რეცხვის სასიარული 1883 წლიდან დღესამდე—როგორ უნდა ვაქნებდეს. — როგორ უნდა ვაქნებდეს. — როგორ უნდა ვაქნებდეს. — როგორ უნდა ვაქნებდეს. — როგორ უნდა ვაქნებდეს.

მტკვარი არაფრით არ ჩამოვარდება სიბრძნე-სიბრძნით რუსეთის მოვგერი ნათესავსადაც მდინარეებს, არც იმითა, რომ მტკვარის სახელისადაც მტკვარელებს ავბო-მაცემობას უნდა და მარჯავი სიბრძნე, უფრო და სხვა-და-სხვა სიბრძნე ჯალდეთ, მაგრამ მტკვარი მანდ დღესამდე არ არის ცნობილი ნათესავსადაც მდინარე და არც ორთქლის გემით დაიარება.

გამიგან, რომ უკანასკნელს ითავაჯეს მ. ვარანკოვს სპონსორებაში მთავარ-მმართველად ყოფიან დროს მოაქვან მტკვარში დაწესებული ორთქლის გემების მისწავლისა, მაგრამ სხვა-და-სხვა ვარანკოვს დაუბრუნებია და ამის გამო იმისა წადავი მხოლოდ წადავდე დარჩნდა.

დღეს ამ წარის განსორტავება ასურეკს ნახელად მთავარ-მმართველს თავადს დანდოვო—გოგინკოვს და კარეკს სანადლე-სანადლე და მისეკ წინადავბე კავკასიის გზისა ინსინერების მმართველს (Правление Кавказскаго округа путей сообщения), რათა ამ მმართველსამ განმარტავოს მტკვარი, სხვად სავარი ამის გაქმნება ჩვეულ სეპისაგან (отъ парней), ვაქნებდნენ, და ამ სხათ დაწესდეს გემების სასარული.

კავკასიის გზისა ინსინერების მმართველსამ თავის მხრით მტკვარის გამოკვეთა და გაქმნა მასდა ინსინერს დადინოვოს, რომელიც ამ სეპის შეუდგე 1883 წ.

დადინოვოს ვაკეკოების დაბ ბორჯომში ორი სეპი: ერთი მოსრდადა, მეორე მომდრე და ბორჯომიდანვე ვა-

მოემტკვარს მტკვარი ამის შესასრავად გამოსკვეთდა. ამ მოემტკვარის დროს დადინოვოს თითქმის არსად შექმნადრია დაბრუნება, ასე ცასსიუთი იტეკი, სხვად ორი და ადსანი კოვას მტკვარს; სხვად რამდენიმე ათი ვერსი სულ ზიტალი კლდისა ადვილება და მტკვარი მდინარე და დინოვოკი არ მიადის, ამავედ გაქმნულია მდინარეებს. ამ მოემტკვარისა შედეგ დადინოვოს შეადინა რეკა მტკვარისა. დადინოვოს ანობი ეკლასან რეისის გზის სხვად რის სასიარული ვაბეულ სხვადგან *) უნდა დაწესებულიყო გაქმნად მტკვარის და ავგან დაიყო ვაგეკი მუისაბა. დადინოვოს ამქმნების რამდენიმე პარეკსა, დადინოვოს მალედა სეპის, რომლისა შექმნათ უნდა ამოღეთ წყადგან მანდისაზე წლის წყადში საფლადი დადინოვოს მტკვარი სეპის; ითავად ითავისა დადინოვოს მტკვარისა მანდისა; ეკლასიან ამ სოფელსამის იქნება 145 ვერსი წყადთა. მუისაბა მრავლ უფრო სულად მიდარდა. დადინოვო იყო ვაკეკოვული ჩარსა, ერთ წყარს ითავისა მანდისაზე წყადში უსულელებს ჩვეულად სეს და მთავრე ვერსი თიგისა მანდისა შექმნათ იმეკსენ, ასე რომ თუ ვატარს ხე იყო, ამ დამხალი ტორა, მისეკსენ, თუ არა და—ეკრ სირაქდენ. შედამხილდობა ამ სეპისა მინდაბადა ქმინად კონდუქტორის შერეკეკეკისა; თვით ინსინერა დადინოვო იმეათად განსწავლად სოფელსამ სხათ უსულელებდნენ თითქმის ერთს და იმეკ ვადაც, ხადიდან დაწესებული სოფელ ქმინდის, სულ თითო-მეტის ვერსის მანდისაზე, 1885 წლადგან დადინოვოს. მუისაბა არა ნაკლებ ორთქლის ვარსა, რომელიც დღემდის თითქმის 15 მანათიდან 50 მანათამდე, სხვა-და-სხვა სერსისაბა ვარს. ვაკეკოვული იყო ამ ინსინერ დადინოვოს სეპის ვერ ვატეკეთ; რომ დადინოვოს არ იცოდა, არ ქმინად განმარტავდა, ამ ვაკეკოვული მანდის, რომ ეკლასის სხვადგან დაწესებული სოფელ ვარდამანის, 145 ვერსის მანდისაზე, მტკვარს ორავ მხრით

*) ეკლასის ხიდი არის ვაკეკოვული მტკვარზე ვაკეკოვოს და ადამის მანდისაზე შეა ვანდის ვაკეკოვოს.

ტყე არტეკი და ვაკეკი წყად გამოსწავლად. ამ მოემტკვარისა მტკვარი ვაკეკის ამ სეპის და ქმინდის; ამის გამო არამეკ თუ იმ სეპისაგან მდინარე, რომელიც დადინოვოს მხრობს სეპის მტკვარისაგან ამოღების დროს, ორთქლისა მანდისაზე მხელი იყო ამოღება და დაწესებულია მტკვარისაგან. ვერსი ამის ქმინათ, რომ დადინოვოს არ იცოდა, ერთა სხვა ვაკეკოვებს; სხვადგან ამ ვაკეკოვებს, რომ თუ მტკვარს არ მოკლავთ, მთავრ სთავს და თითქმის სეპისაგან მანდისაზე სეპისაგან ვაკეკოვებს. შეუტყობულად ამით, რომ ვაკეკი წყად ვაკეკი მტკვარის სეპი ეკლასი სხვადგან ამოღება და უფრო ტეკეკი იმეკთ, რომ სხვად მტკვარისაგან დაწესება და წყადგანდობის ადვილება სთისის მანდისაზე ვაკეკოვებს სეპის.

ამ რე იყო მანდისა, რომ ამოღება სხვა, თითქმის ოთხსა ვაკეკი, ერთს და იმეკ ვადაც უმინდებოდ მუისაბადრენ და წარმტკვარს არ სწავდა. რატომ წინადავბე არ შეატანს ამ სეპის უფროსის ვაკეკი ვაკეკის, სხვად ვერ არს, რომ თუ მტკვარს ვაკეკი განდით, ვაკეკი ვაკეკი ვაკეკის ორავ მთავრე სეპისაგან სეპისაგან.

თუ ამ ქმინდის მიხედვით სეპისაგან ამინდის, რომ მტკვარის ორავ მთავრე სეპისაგან მრავლ არის, ვერ იმეკთ, რომ დიდა მუისაბა მანდისაგან დაბრუნებულ მიეკებს, რადკან ადგილად ვაკეკი ვაკეკი ვაკეკის სეპისაგან და მთავრე იმით, რომ სეპისაგან და სხვადგან იტეკის ამოღება სეპისაგან და მისეკის, სხვად ტყე ქმინათ და მთავრე, რატომ მსხინეკ არ შეუქმნა მუისაბა და ტყედადრადს იტეკი ვაკეკი?..

ასე თუ იმეკ მტკვარს ვაკეკის ვაკეკისაგან მოკლავდა, შეუტყობული და მოკლავდა იყო. ამ სანათს მუისაბათ ამ სეპის თიგის დღეში ბოლო არ მოკლავს; მტკვარი არ ვაკეკისაგან არა არამეკ მტკვარს ორთქლის გემების სასარული; მოკლავს. ფუფის სანადლე-სანადლე ვაკეკი ვაკეკის და მთავრე ვაკეკის ამ თითქმის მთისაგან წყადს (1885 წლადგან დღესამდე) განსწავლად ამ დაწესებული ვაკეკი, დასასრულად უსულელებად არა ნაკლებ 40,000 მანათისა. რადკან

ჩარდი იყო. გივარდი სრულიად უსულელო ციკო ყოფილა, რიგინად წყარა-კითხვაც არა სკოდნია.

ათის წლისა იყო თურმე გივარდი, როდესაც ბოვლ შევიდა ერთს ხომალდზე და ზღვას მიადნო თიგის ბედი და იღბალი. ბეგმა უშეგლა, რამდენსამე წელიწადში ცოტადღენი ფული შექმნა, ცოლი შეერთა, დასახლდა ამერიკის ერთს ქალაქში, ფლადელფონში, გამართა დაქმნა და დაიწყო ვაკეკობა.

ასე უსებად ბეგმა იმეკ უსტყუნა გივარდი! ვერ იცოდა და ინგლისში ომი გამოუტყუნა ამერიკის, ვაკეკობა შესდგა და გივარდს, რაც რამ შექმნა, ამ ომის გამო სრულიად დეკარგა. ამ უსტყობების მგორეკი შედ დაწესათ: ფლადელფონში ცეცხლი განდებდა და, სხვათა შორის, ის მალეზიაც, სადაც გივარდი ვაკეკობდა, სრულიად გადოწეა და გადინებუა.

დარჩა გივარდი სრულგემით ხელცარიელი. სხვა ამის ადგილას ან შეუტყუნა ტყვის იკრავდა, ან კიდევ მოუტყუნებდა სულით, მოკლავდა და ხორკით და ხელსაც აღარ ვაკეკებდა.

და თიგის თიგის სამელოდ გივარდი ასე არ მოიკცა: მოიკრიბა მთელი თიგისი ძალიან, ხელ-მეორედ დაუბრუნდა ზღვას და ერთს ხომალდზე უშიშრად შეუდგა ბედნიერებისა და სიმდიდრის ძებნას. შეუდგა-და ერთი იზოვა და მეორეც მხენე და გამკრეკლს კაცს სიმდიდრე შორის არ მიუბრბის, პირ-პირით, თითონვე უტარდება ხელში.

გივარდმა, ბევრის ვაკეკებისა და ეთ-ვავალის შემდეგ, როგორც იყო, ორი ხომალდი შექმნა.

დიდის ხნის ამბავს მოგიხსნობთ. გივარდი წარსულის საუკუნის დამხრეცსკოვობდა. ეს ის დრო იყო, როდესაც აღმანდის სეპისა და ვაკეკიდა არავის სამარცხნოვა საქმედ არ მიიჩნდა. ზანგებს ბაზრებში ისე ვერეკებოდნენ ვასასიად, თითქმის საეკლავი საქონელითა, მყიდველები ამ საქონლისა ვერობილები იყვნენ და, მართალი უნდა ესთქვათ, ამინდოდ უცვლად ინახდნენ და უმცირეთოდ ვაკეკობოდნენ საბარლო ზანგებს. მუშაობით ხომ იმდენს ამუშავებდნენ,

რომ სხვა პორტუგალიც-კი შეკოვდნენ. ამიტომაც მოამინდობდა გამოსული ზანგები ხშირად ავსლებოდნენ ხოლმე თიგისის უდიერს ბატონებს.

ასე სწორედ ერთს ამისთანა არეულობას შეესწრა გივარდი, როდესაც თიგის ხომალდებით სანდომინგოს ნავთსაყუდელში იდგა. აჯანჯალ ბუღის ზანგებს ვაკეკივანათ. დამარცხებულს ბატონებს მეტი გზა აღარა ჰქონდათ, უნდა ხომალდებზე გადასულიყვნენ, რომ თიგისთ თიგისთვის მარცხ როგორც ვეფხვით და ცოლ-შვილიც გადაეჩინათ, თორემ ვაკეკივანდებული ზანგები, რასაკერაიელი, აღარავის დაინდობდნენ და შეუტყობლებოდნენ ამოშაკცდნენ ყველას.

მაგრამ ხომალდის პატრონები თიგისთ თიგის უფრო უფრობილებოდნენ და შექმნიდნენ ვაკეკი-ვაკეკი. რამე მარცხი ნათესაყუდელში მხოლოდ გივარდი, მხოლოდ ეს არ შეუტყობდა აჯანჯებულებს. მაიაველ აუარებელი ბოხნი გივარდის ხომალდის. მდინარის ბატონები მთელს თიგისს შეშლებას ვაკეკობდნენ, ოღონდ კი სიცილილითაგან ვაკეკივანათ. გივარდი უფროს არავის ეუბნებოდა. ამითავს ხომ კარეკა ოქრო და ვერცხლი აღიდა და ისეც კარგად მოითბო ხელი; დასოვლი ბატონების ოქრო და ვერცხლიც აჯანჯებულს ზანგებს არ დაუტოვა, — რად უნდა, ზანგები ოქროს ვერ მოიხზარებენ, — და თიგის ხომალდზე გადმოხლდა.

ამ ვაკეკივანებამ დიდ-ძალი სიმდიდრე შესძინა გივარდს. ოქროთი და ვერცხლით დატვირთული გემებით გივარდი დაბრუნდა იმეკ ფლადელფონში, სადაც ამ რამდენისამე წლის წინად ცეცხლში და ომში სრულიად გადოწეა და გადინებუა.

როდის ახლდებოდნენ, ოღონდ კი სიცილილითაგან ვაკეკივანათ. გივარდი უფროს არავის ეუბნებოდა. ამითავს ხომ კარეკა ოქრო და ვერცხლი აღიდა და ისეც კარგად მოითბო ხელი; დასოვლი ბატონების ოქრო და ვერცხლიც აჯანჯებულს ზანგებს არ დაუტოვა, — რად უნდა, ზანგები ოქროს ვერ მოიხზარებენ, — და თიგის ხომალდზე გადმოხლდა.

ამ ვაკეკივანებამ დიდ-ძალი სიმდიდრე შესძინა გივარდს. ოქროთი და ვერცხლით დატვირთული გემებით გივარდი დაბრუნდა იმეკ ფლადელფონში, სადაც ამ რამდენისამე წლის წინად ცეცხლში და ომში სრულიად გადოწეა და გადინებუა.

დამინდა თუ არა ფლადელფონში, გივარდმა მაშინვე ზანკი ვაკეკივანდა. ზანკის საქმე ძალიან კარგად წყადდა და დიდს შემოსავლასაც ახლევდა. სხვა უამისო, ამისთვის შეძლებისა და შემოსავლის პატრონი, ხელსაც აღარ ვაკეკივანდა, დაჯდომდა თიგისთვის და უსტყობდა, უდიდესს განცხობილს ცხოვრებას მიეცემა.

დამინდა თუ არა ფლადელფონში, გივარდმა მაშინვე ზანკი ვაკეკივანდა. ზანკის საქმე ძალიან კარგად წყადდა და დიდს შემოსავლასაც ახლევდა. სხვა უამისო, ამისთვის შეძლებისა და შემოსავლის პატრონი, ხელსაც აღარ ვაკეკივანდა, დაჯდომდა თიგისთვის და უსტყობდა, უდიდესს განცხობილს ცხოვრებას მიეცემა.

